

Wstęp

Jednym z rynków wydzielonych w strukturze rynku finansowego jest rynek kapitałowy, na którym dochodzi do przepływu kapitału średnio- i długookresowego. Do przemieszczania kapitału może dochodzić zarówno przez wykorzystanie kredytów (tu istotną rolę odgrywają banki), jak i przez emitowanie papierów wartościowych o charakterze wierzycielskim lub majątkowym, o czasie życia przekraczającym jeden rok. Częścią rynku kapitałowego jest **rynek papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych** regulowany przez ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi¹ (dalej ustawa o obrocie) oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych² (dalej ustawa o ofercie). Na tym rynku zachowania charakterystycznych dla niego instytucji: Giełdy Papierów Wartościowych (dalej GPW), Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych (dalej KDPW), firm inwestycyjnych oraz ich pracowników, a także emitentów poszukujących kapitału i inwestorów stawiających ten kapitał do dyspozycji są wnikliwie uregulowane oraz poddane nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (dalej KNF)³.

Centralnym punktem rynku papierów wartościowych jest **giełda**, która jako operator obrotu instrumentami finansowymi dopuszczonymi do obrotu, organizuje dwa rynki:

► **rynek regulowany**, definiowany jako: działający w sposób stały system obrotu instrumentami finansowymi dopuszczonymi do tego obrotu, zapewniający

---

¹ Dz.U. z 2014 r., poz. 94 (tekst jednolity).

² Dz.U. z 2013 r., poz. 1382 (tekst jednolity).

³ Zakres tego nadzoru określają dwie ustawy: ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2006 r. nr 157, poz. 1119 ze zm.) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. z 2005 r. nr 183, poz. 1537 ze zm.).

inwestorom powszechny i równy dostęp do informacji rynkowej w tym samym czasie przy kojarzeniu ofert nabycia i zbycia instrumentów finansowych oraz jednakowe warunki nabywania i zbywania instrumentów finansowych, zorganizowany i podlegający nadzorowi KNF. Organizatorem rynku regulowanego mogą być wyłącznie licencjonowane spółki akcyjne⁴. Rynek ten działa od pierwszego notowania w dniu 16 kwietnia 1991 roku;

► **alternatywny system obrotu**, definiowany jako: organizowany przez firmę inwestycyjną lub podmiot prowadzący rynek regulowany, poza rynkiem regulowanym, wielostronny system kojarzący oferty kupna i sprzedaży instrumentów finansowych w taki sposób, że do zawarcia transakcji dochodzi w ramach tego systemu, zgodnie z określonymi zasadami⁵. Rynek ten, pod nazwą **NewConnect**, giełda uruchomiła w 2007 roku.

GPW utworzyła także 30 września 2009 r. odrębny rynek dla papierów wartościowych o charakterze wierzycielskim – **Catalyst**. Jest to rynek, na którym obrót odbywa się na kilku poziomach: rynku regulowanym oraz alternatywnym organizowanym przez giełdę, a także rynku regulowanym i alternatywnym, organizowanym przez innego operatora, spółkę zależną giełdy, BondSpot. Rynek organizowany przez giełdę jest rynkiem detalicznym (jednostką transakcyjną jest jeden papier wartościowy, np. jedna obligacja), natomiast ten organizowany przez BondSpot – rynkiem hurtowym (jednostka transakcyjna ma wartość minimum 100 tys. zł).

W toku rozwoju polskiej giełdy systematycznie ulegała wzbogaceniu struktura instrumentów finansowych dostępnych dla inwestorów. Najstarszym instrumentem finansowym notowanym na giełdzie są **akcje**. Z biegiem czasu wprowadzono do obrotu obligacje, prawa do akcji, obligacje zamienne na akcje, instrumenty pochodne (kontrakty, opcje), jednostki indeksowe oraz produkty strukturyzowane.

Dla inwestora nadrzędnym celem jest osiągnięcie sukcesu finansowego z tytułu zaangażowania własnych środków finansowych na giełdzie. Stąd cały czas analitycy i inwestorzy szukają metod zminimalizowania przypadkowości i ryzyka w procesie podejmowania decyzji inwestycyjnych. W konsekwencji wypracowano różne metody wsparcia inwestora. Podstawowe to analiza fundamentalna i analiza techniczna, które jak sądzą inwestorzy, ułatwiają obserwację zachodzących zdarzeń, ograniczają ryzyko czy pozwalają hipotetycznie określić przyszłość. Chociaż, jak wskazuje doświadczenie, nie zawsze stosowane metody

---

⁴ Definicja podana w art. 14 ust. 1 ustawy o obrocie. Wykaz rynków regulowanych w ramach UE publikowany jest przez Komisję Europejską w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i zamieszczany na jej stronie internetowej.

⁵ Art. 3 pkt 2 ustawy o obrocie.

wsparcia dają oczekiwane przez inwestora efekty, to jednak ciągłe pogłębianie wiedzy chroni inwestora przed pochopnymi, przypadkowymi, emocjonalnie podejmowanymi decyzjami.

Książka została przygotowana przez pracowników Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Kierujemy ją nie tylko do studentów, lecz także do szerokiego grona czytelników zainteresowanych inwestowaniem na rynku papierów wartościowych. Prezentowany temat jest bardzo obszerny. Autorzy zdecydowali, że przyjmą zasadę ogólnego – co nie znaczy pobieżnego – scharakteryzowania instrumentów notowanych na GPW oraz przedstawienia metod wspierających inwestora, a także wyjaśnienia zasad wyceny instrumentów finansowych.

Książka zbudowana jest z trzech części. Części pierwsza (rozdział pierwszy) to ogólne wprowadzenie do prezentowanych zagadnień. Znajdziemy w niej definicje i klasyfikację takich pojęć, jak inwestor, papier wartościowy oraz instrument finansowy, a dalej charakterystykę ryzyka występującego na rynku papierów wartościowych oraz wykaz metod i technik dostępnych i stosowanych jako wsparcie dla inwestora. Część druga, która obejmuje trzy rozdziały (drugi, trzeci i czwarty), prezentuje instrumenty finansowe w układzie: instrumenty o charakterze majątkowym, dalej dłużnym oraz prawa pochodne. Część trzecia (rozdział piąty, szósty, siódmy, ósmy i dziewiąty) wprowadza czytelnika w tematykę analizy technicznej, fundamentalnej, portfelowej oraz wyceny obligacji i instrumentów pochodnych notowanych na giełdzie.

Autorzy rekomendują przed przystąpieniem do lektury zapoznanie się z książką tych samych autorów: Urszula Banaszczak-Soroka (red.), *Rynki finansowe*, CH Beck, Warszawa 2014.

Autorzy dziękują prof. dr hab. Waldemarowi Tarczyńskiemu za życzliwe uwagi i cenne wskazówki zamieszczone w recenzji wydawniczej książki.